

EEN OECUMENISCHE HARTENKREET (februari 2024)

Een heel bijzondere herinnering heb ik aan *De dag van de schuldbelijdenis* op 12 maart 2000. Paus Johannes Paulus II vroeg toen in de Sint Pieter om vergeving voor alle zonden van rooms-katholieke christenen in de afgelopen tweeduizend jaar. Deze schuldbelijdenis was bedoeld als een zuivering van de herinnering, opdat de gelovigen zich zouden vernieuwen en intenser gaan leven vanuit het Evangelie van Christus. De paus stond toen ook stil bij de verdeeldheid onder de christenen. Hij beleed schuld voor de verwonding van de Kerk als het Lichaam van Christus en het kwetsen van de broederlijke liefde.

Schaamte

Als christenen naar het verleden kijken, moeten zij zich diep schamen. Na 1054 zijn de christenen van het oosten en het westen diep verdeeld geraakt. En sinds 1517 is dat ook het geval voor westerse christenen onderling. Wij hebben elkaar gesard, genegeerd, bevochten en zelfs gedood. Door onze verdeeldheid hebben wij het gebed van Christus om eenheid onder zijn leerlingen genegeerd en Zijn gelaat in deze wereld verduisterd.

Oecumenische beweging

In de vorige eeuw kwam er gelukkig een ommekeer. De oecumenische beweging kreeg steeds meer de wind in de zeilen. Eerst onder missionarissen, zendelingen en studenten. De oprichting van de Wereldraad van Kerken in 1948 vormde een mijlpaal. De oecumenische openheid van de Rooms-Katholieke Kerk tijdens het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) vormde een nieuw hoogtepunt. Nadat vroeger allereerst de verschillen breed werden uitgemeten, hebben de meeste christenen gelukkig vandaag vooral aandacht voor het vele dat hen verbindt. Juist in een cultuur die steeds meer van Kerk en Evangelie weg groeit, hebben volgelingen van Christus de opdracht om elkaar te zoeken om zo een geloofwaardig getuigenis af te leggen.

Platform Rome = Reformatie

Tegen die achtergrond vormde de *Week van Gebed voor de Eenheid van de Christenen* van afgelopen januari een gedenkwaardig moment voor de oecumene in ons land. Een aantal protestantse en katholieke theologen, waaronder ikzelf, publiceerden toen een verklaring om de oecumene een stimulans te geven. Je zou deze verklaring van het Platform Rome-Reformatie een oecumenische hartenkreet kunnen noemen. Wij zijn natuurlijk blij met de resultaten van de afgelopen eeuw. Wij noemen elkaar geen kettters of papen meer maar zien elkaar als broeders en zusters in de ene Heer. Maar wij hebben de indruk dat de oecumenische beweging wat stokt. Veel gelovigen zijn tevreden met de huidige oecumene van het hart. Wij mogen inderdaad ontzettend blij zijn met de liefdevolle omgang van christenen van allerlei snit. Maar deze vorm van oecumene kan ons ook lui maken. In die zin dat wij de veelheid van kerken en kerkgenootschappen maar moeten accepteren. Maar vitaal christendom is wat anders dan de acceptatie van de status-quo.

Protestantse ritus

Het doel van de oecumene is altijd de zichtbare eenheid van de Kerk geweest. De Kerk is één lichaam met Christus als hoofd of één tempel met Christus als hoeksteen. Door allerlei breuken in de Kerk is Christus verscheurd geraakt. Maar de levende Heer wil ons weer bij elkaar brengen. In het Platform is de vraag opgekomen of dit zou kunnen in de vorm van een

protestantse ritus binnen de ene Kerk. Wij zien dat ook bij oosterse kerken. Zij hebben een eigen liturgie en kerkorde maar erkennen wel de paus als de huidige Petrus en daarmee als de herder der herders. Voor de nabije toekomst lijkt mij dat een boeiend studiethema voor theologen en kerkjuristen. Wij hebben Christus niet voor onszelf en kunnen niet geloven, los van het geloof van de ene Kerk. Laten wij ons inzetten voor de Kerk als één kudde rondom de ene Heer.

+ *Mgr. dr. Gerard de Korte*
Bisschop van 's-Hertogenbosch